
Klimaansvarlige investeringer af pensionsformuer

Positionspapir

Broen til fremtiden

Alliance for en grøn og retfærdig omstilling

24.11.2021

Positionspapiret er udarbejdet af:
FOA, DM, Ingeniørforeningen IDA, MS, Klimabevægelsen & Læger for Klimaet.
I øvrigt bidrog: WWF.
Tovholdere: Reiner Burgwald & Anette Buus Rosholm (FOA).

Klimaansvarlige investeringer af pensionsformuer

Indledning

De danske pensionsselskaber forvalter op mod 4.000 milliarder kroner af vores fælles pensionsmidler. Det er en vigtig kilde til at finansiere den globale grønne og retfærdige omstilling, som haster og kræver store investeringer. Investeringer i den grønne og retfærdige omstilling er i stigende grad rentable og sikrer et godt afkast¹, mens fossile investeringer er risikable og økonomisk meget usikre. Der er dog fortsat mange milliarder investeret i fossile energi- og forsyningsselskaber m.m.², der direkte modarbejder omstillingen og dermed gør det vanskeligt for os at nå Parisaftalens mål.

Mange pensionsselskaber, særligt de mere demokratisk styrede og tilknyttede arbejdsmarkedets parter, har taget de første skridt. Der er dog fortsat en række problemstillinger, der skal løses, før vores fælles pensionsmilliarder kan blive en central drivkraft i omstillingen. Meget skal ske gennem statslig, mellemstatslig og global regulering, men samtidig har pensionsselskaberne også et vigtigt ansvar.

Den grønne omstilling skal være fair og sikre job og uddannelse, herunder muligheder for omskoling og efteruddannelse til alle, ikke mindst for de mest udsatte grupper og erhverv i Danmark, EU og globalt.

Pensionsselskaber og højindkomstlandene skal bidrage ved at stille risikovillig kapital til rådighed på retfærdige vilkår for lavindkomstlande, der er hårdt ramt af klimakrisen og mangler finansiering til deres omstilling³.

Broen til fremtiden har – fordi mange medlemsorganisationer er fagforbund - en særlig rolle i forhold til arbejdsmarkedspensionerne, men vil samarbejde målrettet med alle typer institutionelle investorer med det klare formål, at de skal investere bæredygtigt.

Fagforbundene skal ligeledes investere deres strejkekasser klimaansvarligt.

Position

Broen til Fremtidens medlemmer og deres tilknyttede pensionsselskaber

Fagforbundene blandt medlemsorganisationerne i Broen til fremtiden har en særlig relation til de pensionsselskaber som i varierende grad er tilknyttet. Det giver et særligt ansvar.

- Forbund og fagforeninger i Broen til fremtiden vil informere og påvirke medlemmerne til at skubbe på udviklingen i de tilknyttede pensionsselskaber. Samtidig stiller Broen til fremtiden krav til politikerne og myndighederne, f. eks. Finanstilsynet⁴, om, at lovgivningen skal regulere

¹https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/news_ext_content/ifc_external_corporate_site/news+and+events/news/climate-change-to-affect-investment-returns

² <https://broentilfremtiden.dk/MS%20Mener%20-%20pensionspengene%20ud%20af%20olie%20og%20fossiler%20v5.pdf>

³ <https://kefm.dk/klima-og-vejr/klimaforhandling/parisaftalen-2015> og <https://kefm.dk/klima-og-vejr/klimafinansiering>

⁴ https://www.finanstilsynet.dk/Tilsyn/Information-om-udvalgte-tilsynsomraader/Baeredygtig_finansiering/Tilsyn

pensionsselskabernes adfærd til gavn for både deres medlemmer og den grønne og retfærdige omstilling.

- Medlemsorganisationerne i Broen til fremtiden vil opfordre de tilknyttede pensionsselskaber til at inddrage pensionskassemedlemmerne i klimaindsatsen og debatten om ansvarlige investeringer for på den måde at demokratisere dialogen.

Pensionsselskabernes bidrag til den grønne og retfærdige omstilling

Broen til fremtiden ønsker en markant øget investering inden for bæredygtighed både i Danmark og globalt. Investeringer i den grønne og retfærdige omstilling er i stigende grad rentable og sikrer et godt afkast. Eventuelle risici skal håndteres omhyggeligt for at sikre pensionsmidlerne for de danske lønmodtagere.

- Pensionsselskaberne skal have kollektive klimavenlige⁵ pensioner som standard for hovedporteføljen og ikke som et tilvalg og ansvar for den enkelte pensionshaver.
- Pensionsselskaberne skal markant øge investeringerne i den grønne omstilling frem mod 2030. Pensionsselskaberne skal sætte klare mål, som eventuelt kan være baseret på EU's 'Taxonomi'. Målet frem mod 2030 er, at selskabernes portefølje af grønne investeringer kontinuerligt øges og at denne omfordeling af de samlede investeringer rapporteres. Yderligere er målet, at en ikke ubetydelig andel af disse investeringer skal ske som risikovillige investeringer i grøn infrastruktur som f. eks. sol- og vindenergi, PtX mv. Som langsigtede institutionelle investorer har pensionsselskaberne både mulighed for - og et særligt samfundsansvar for - at løfte disse komplekse, ofte store og unoterede investeringer.
- Pensionsselskaberne skal bidrage til at udvikle og modne bæredygtige investeringer inden for f. eks. renovering af den ældre bygningsmasse og nybyggeri; kollektive trafiksystemer og cyklisme; klimarenoveringer; omstilling til cirkulær økonomi; produktion af plantebaserede fødevarer; natur og naturgenopretning; vedvarende energi; og sikre løsninger, der bidrager til at indfange og lagre CO₂.
- Pensionsselskaberne skal bidrage til etableringen af gode arbejdspladser, job og udviklingsmuligheder, og at der iværksættes initiativer, f. eks. lærepladser, uddannelse og efteruddannelse til den grønne omstilling i både Danmark og i lavindkomstlandene, også via aktivt ejerskab⁶.
- Der skal, med inspiration fra EU's taksonomi, udvikles standarder til at definere 'grøn omstilling' og 'retfærdig omstilling', og hvad et positivt bidrag til udviklingen indebærer.

Stop for finansiering af den fossile sektor

Kul, olie og gas bidrager til klimaforandringerne. En FN-rapport fastslår, at en stor del af de kendte fossile ressourcer skal blive i jorden og produktionen af fossile brændstoffer skal reduceres med 6% årligt frem mod 2030⁷, hvis vi skal nå 1,5 °C målet, og det Internationale Energi Agentur (IEA) konkluderer, at dette vil kræve

⁵ EU er på vej med en taxonomi, der definerer, hvad der kan defineres som bæredygtige og klimavenlige investeringer: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance/eu-taxonomy-sustainable-activities_en

⁶ Fx kan pensionsselskaberne ved investering i vindøer stille krav om lærepladser, uddannelse m.m.

⁷ <https://productiongap.org/2020report/#R1>

et fuldt stop for alle investeringer i ny udvinding af olie, gas og kul allerede fra i dag⁸. Investeringer i den fossile sektor giver endvidere et usikkert afkast og er i stigende grad en økonomisk risiko, fordi selskaber, der ikke omstiller sig, vil miste værdi, når Paris-aftalen oversættes til konkret politik i alle verdens lande. Derfor skal pensionsmidler trækkes ud af den fossile sektor og over i en grøn og retfærdig omstilling:

- Selskaber der beskæftiger sig med udvinding af fossil energi (kul, olie, fossilgas og tjæresand), og hvor disse produkter udgør mere end 5% af omsætningen, og hvor selskabet ikke har en troværdig og Paris-kompatibel plan for en grøn omstilling af deres forretningsmodel, skal frasælges. I vurderingen af selskabernes Paris-kompatibilitet skal deres mulige lobbyaktiviteter ligeledes vurderes⁹, og der bør være nultolerance overfor selskaber med arktiske aktiviteter. Frasalget skal være tilendebragt senest med udgangen af 2023, og pensionselskaberne skal offentliggøre hovedkonklusionerne af de analyser, som de lægger til grund for deres beslutninger, inklusiv de selskaber som de vælger ikke at frasælge.
- Også på efterspørgselsiden er der store fossile afkastmæssige risici, og samtidig et stort potentiale for grøn omstilling. Særligt gør dette sig gældende for forsyningsselskaber, som baserer deres produktion af el og varme på fossil energi. Der skal derfor ske et systematisk frasalg af investeringer i private forsyningsselskaber inden 2023, hvor mere end 20% af energi-mixet i produktionen stammer fra fossile energikilder¹⁰, og hvor selskabet ikke har en troværdig og Paris-kompatibel plan for deres grønne omstilling. I vurderingen af Paris-kompatibiliteten bør der være et særligt fokus på kulkraftværker, som skal udfases inden for en kort årrække.
- Andre klimaskadelige investeringer, f. eks. inden for energiintensiv industri, transport, byggeri og landbrug skal forsøges påvirket gennem aktivt ejerskab og frasælges, hvis de ikke har eller vil udvikle en klar strategi for på kort og lang sigt at komme i overensstemmelse med Paris-aftalens mål. I takt med at den grønne omstilling skrider frem, skal investorerne løbende revurdere deres krav til selskaberne inden for hver sektor, og udbygge disse så fremdriften i den grønne omstilling understøttes.
- I takt med at job udfases i den fossile sektor i Danmark og globalt, skal pensionselskaberne bidrage til at sikre job i den grønne omstilling, jf. forrige afsnit.

Aktivt ejerskab, frasalg og reel gennemsigthed

Aktivt ejerskab kan være et vigtigt instrument for investorer til at skubbe selskaber i retning af den nødvendige omstilling. Hovedformålet skal være at sikre en reel reduktion af selskabernes udledning af drivhusgasser samt at selskaberne bliver kompatible med Parisaftalens 1,5 °C, både fra deres egen produktion og distribution og fra brugen af deres produkter (scope 1,2 og 3 udledninger¹¹). For at aktivt ejerskab skal have en reel effekt og være troværdigt skal følgende elementer være på plads:

⁸ <https://www.iea.org/reports/net-zero-by-2050>

⁹ Influence Map kortlægger den fossile sektors lobbyarbejde årligt: <https://influencemap.org/reports/Reports?type=287770&year=287550>

¹⁰ <https://coalexit.org/methodology>

¹¹ Der skelnes mellem det udslip, selskabet direkte selv forårsager (afbrænding af f.eks. olie og benzin) – kaldet Scope 1; udslip gennem den energi, selskabet køber (el og fjernvarme) – kaldet Scope 2; og udslip i forbindelse med de produkter og services som selskabet forbruger, eller ved afbrænding af fossile produkter som selskabet producerer – kaldet Scope 3. https://concito.dk/files/dokumenter/artikler/rapport_gcfr_endelig.pdf

- Pensionsselskaberne skal have en troværdig strategi med mål for reduktion af deres egen CO₂-udledninger (scope 3-udledninger) fra deres portefølje, der er i overensstemmelse med Paris-aftalen, herunder klare milepæle for det korte (år 2025), mellemlange og lange sigte (år 2040).
- Pensionsselskaberne skal gennem aktivt ejerskab presse på for, at de selskaber, som de investerer i, har mål for reduktion af deres CO₂-udledninger (scope 1, 2 og 3), der er i overensstemmelse med Paris-aftalen, herunder klare milepæle for det korte (år 2025), mellemlange og lange sigte (år 2040). Investorerne skal gøre det klart, at hvis der ikke er klare målsætninger, tilstrækkelige strategier og investeringsplaner på plads, og at disse følges, så vil det lede til et frasalg. Selskaberne skal endvidere have en gennemsigtig og klar rapportering af klimaaftrykket, herunder hvordan den planlagte reduktion af udledninger opnås ved egentlige reduktioner eller eventuelt gennem kompensationer (f. eks. ved brug af Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) templatens som også den danske regering anbefaler anvendt).
- Det aktive ejerskab skal være gennemsigtigt således, at pensionskunderne kan se målsætningen for det aktive ejerskab med det enkelte selskab og følge fremskridt og dialog med selskaberne.
- Aktivt ejerskab er mere effektivt, hvis det bedrives i internationale koalitioner af progressive investorer. Derfor skal pensionsselskaberne samarbejde med andre danske og internationale investorer ved at indgå i progressive internationale investorkoalitioner som Climate Action 100+ og Net Zero Asset Owner Alliance og styrke ambitionsniveauet i disse koalitioner.
- Danske pensionsselskaber og institutionelle investorer har et særligt ansvar ift. gennemsigtig og klar dialog og aktivt ejerskab med danske selskaber. Dette skyldes disse investorers kendskab til arbejdsform, kultur og kontekst for danske selskaber, og deres ofte ganske høje ejerandele.

